

**ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE
WOJEWODY MAZOWIECKIEGO**

z dnia 13 grudnia 2017 r.
w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się dotychczasową nazwę ulicy położonej w Mieście Sochaczew z Aleksandra Zawadzkiego na Kpt. Wilhelma Kosińskiego.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Burmistrzowi Miasta Sochaczew.

§ 3. Zarządzenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 1389).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

Rada Miejska w Sochaczewie nie wykonała ustawowego obowiązku i nie dokonała zmiany nazwy ulicy Aleksandra Zawadzkiego. Wojewoda zwrócił się, w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (pismo z dnia 24 listopada 2017 r. znak WNP-I.40.659.2017.KS). Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie

na opinię wstrzymuje bieg terminu na wydanie zarządzenia zastępczego. Opinia IPN wpłynęła do organu nadzoru w dniu 6 grudnia 2017 r. (pismo z dnia 6 grudnia 2017 r. znak BUW-940-229(4)/17).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa Aleksandra Zawadzkiego wypełnia normę art. 1 ustawy.

Aleksander Zawadzki, ps. *Kazik*, *Wacek* (1899 - 1964) – polski działacz partyjny i państwowy, kierownik Centralnego Wydziału Wojskowego KPP, przewodniczący Centralnego Biura Komunistów Polskich w ZSRR, zastępca ds. polityczno-wychowawczych Naczelnego Dowódcy Wojska Polskiego, generał dywizji Wojska Polskiego, członek Sekretariatu KC PPR, sekretarz Komitetu Centralnego PZPR, członek KC i Biura Politycznego KC PZPR, przewodniczący Centralnej Rady Związków Zawodowych, dwukrotny wicepremier RP (1949 r. i 1950–1952), przewodniczący Ogólnopolskiego Komitetu Frontu Narodowego, a następnie Frontu Jedności Narodu, Przewodniczący Rady Państwa PRL (1952–1964), poseł do Krajowej Rady Narodowej i na Sejm Ustawodawczy oraz na Sejm PRL I, II i III kadencji.

Po wybuchu w Niemczech rewolucji w 1918 r. wyjechał z pobliskiego Śląska i zamieszkał w Dąbrowie Górniczej, gdzie zgłosił się na ochotnika do Wojska Polskiego. Początkowo walczył w Obronie Lwowa, a następnie na Froncie Litewsko - Białoruskim. Wojnę zakończył w Suwałkach w 24 Pułku Piechoty. W 1921 r. został zdemobilizowany w stopniu plutonowego i powrócił do Dąbrowy Górniczej.

W Dąbrowie Górniczej zetknął się z ruchem komunistycznym i wstąpił do Związku Młodzieży Komunistycznej w Polsce. Od 1923 r. był sekretarzem Komitetu Dzielnicowego ZMK w Polsce w Dąbrowie Górniczej oraz członkiem Zarządu Okręgowego ZMK, w tym czasie wstąpił do Komunistycznej Partii Polski. Ponieważ był poszukiwany przez Policję Państwową za działalność w ZMK, został skierowany do Okręgu Łódzkiego, wchodząc przy tym w skład Komitetu Centralnego ZMK w Polsce. Na terenie Okręgu Łódzkiego działał do 1924 r. i został skierowany do szkoły partyjnej w Moskwie, gdzie przebywał kilka tygodni, tam miał kontakt z OGPU.

Po powrocie do Polski działał w Okręgu Radom KPP, następnie na terenie Kielc i Radomia. W styczniu 1925 r. został skierowany na teren Zagłębia Dąbrowskiego, aby odbudować rozbitą organizację KPP na tym terenie. Z uwagi na to, że był tam zbyt znany, zadania tego nie wykonał – skierowano go więc na teren Białegostoku, Grodna i Pińska.

9 lipca 1925 r. został aresztowany w Wilnie pod zarzutem udziału w zabójstwie konfidenta i prowokatora Policji Państwowej odpowiedzialnego za aresztowania członków Zarządu Okręgowego KPP w Dąbrowie Górniczej. W grudniu 1925 r. został skazany na sześć lat więzienia. Karę odbywał w więzieniach w Kielcach, Łomży i Drohobyczu. Z więzienia wyszedł 2 marca 1932 r., a ponieważ był chory, został skierowany przez KPP na leczenie do ZSRR.

Do Polski powrócił w maju 1934 r., został aresztowany jako członek Komitetu Centralnego KPP. Po wyjściu z więzienia został kierownikiem Centralnego Wydziału Wojskowego Komunistycznej Partii Polski. Występował wtedy pod pseudonimem *Wacek*. Wydział ten zajmował się działalnością agitacyjną i werbunkową w Wojsku Polskim. 13 stycznia 1936 r. został ponownie aresztowany w czasie akcji policyjnej przeciwko Centralnemu Wydziałowi Wojskowemu KPP. Zarzucono mu wtedy działalność na szkodę Rzeczypospolitej Polskiej. Został skazany na 15 lat więzienia. Po utrzymaniu w mocy wyroku

z 23 listopada 1938 r. przez Sąd Apelacyjny, osadzono go w więzieniu w Brześciu nad Bugiem. Przebywał tam do września 1939 r., gdy miasto zostało zajęte przez Armię Czerwoną.

W początkowym okresie II wojny światowej pracował na terenie kresów wschodnich RP okupowanych przez ZSRR. Po ataku Trzeciej Rzeszy na ZSRR, ewakuowany z Pińska, pracował w urzędzie rejonowym w miejscowości Aksaj pod Stalingradem. W sierpniu 1942 r. wcielony do batalionu budowlanego Armii Czerwonej. Budował umocnienia w rejonie Stalingradu. Po interwencji szefa Kominternu Gięorgija Dymitrowa został wysłany na tyły.

Po rozpoczęciu organizowania przez Związek Patriotów Polskich polskich jednostek wojskowych w ZSRR, udał się do obozu w Sielcach nad Oką, gdzie dotarł w połowie września 1943 r. Początkowo dostał przydział do 3 batalionu 6 Pułku Piechoty 2 Warszawskiej Dywizji Piechoty w stopniu starszego sierżanta. Jednak po dwóch tygodniach gen. Karol Świerczewski w spisach znalazł jego nazwisko i 24 września 1943 r. mianował go na stopień porucznika i stanowisko zastępcy szefa Wydziału Oświatowego 1 Korpusu Polskiego w ZSRR. Po przejściu frontu wschodniego pod koniec 1943 r., w Katyniu 30 stycznia 1944 r. podczas uroczystości żałobnych upamiętniających ofiary zbrodni katyńskiej, w których uczestniczyli żołnierze 1 Korpusu PSZ w ZSRR, w wygłoszonym przemówieniu potwierdził sprawstwo Niemców pomordowania polskich oficerów, tym samym artykułując tzw. „kłamstwo katyńskie”. Od 1944 r. był członkiem PPR. W kwietniu 1944 r. został mianowany generałem brygady oraz zastępcą dowódcy Armii Polskiej w ZSRR ds. polityczno-wychowawczych, a od maja 1944 r. szefem Polskiego Sztabu Partyzanckiego, przewodniczącym Centralnego Biura Komunistów Polskich w ZSRR oraz członkiem Prezydium Zarządu Głównego Związku Patriotów Polskich. W lipcu 1944 r. został mianowany zastępcą do spraw polityczno-wychowawczych Naczelnego Dowódcy Wojska Polskiego.

Od sierpnia 1944 r. był członkiem Biura Politycznego Komitetu Centralnego PPR. W styczniu 1945 r. został mianowany pełnomocnikiem rządu województwa śląskiego i przejął władzę w Katowicach jako pełnomocnik rządu, następnie od marca 1945 r. do października 1948 r. był wojewodą śląskim. W lutym 1945 r. został awansowany na generała dywizji.

Zmarł 7 sierpnia 1964 r. w Warszawie i został pochowany na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach. Po jego śmierci w Polsce zarządzono żałobę narodową. W pogrzebie wziął udział m.in. przewodniczący Prezydium Rady Najwyższej ZSRR Anastas Mikojan.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy organ nadzoru jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego dokonującego zmiany nazwy ulicy z Aleksandra Zawadzkiego na Kpt. Wilhelma Kosińskiego. Nowa nazwa ulicy została zaproponowana przez Miasto Sochaczew pismem z dnia 31 października 2017 r. znak MNW.6625.10.16.2017.

Wilhelm Kosiński żył w latach 1912 – 1983. Na przełomie 1943/1944 dowództwo sochaczewskiego VIII Obwodu AK „Skowronek” utworzyło z żołnierzy zagrożonych dekonspiracją wydzielony Oddział Partyzancki. Dowództwo nad nim objął kapitan Wilhelm Kosiński ps. „Mścisław”, „Ruszczyk”. Kapitan Kosiński na terenie obwodu sochaczewskiego sprawował funkcję zastępcy komendanta obwodu oraz komendanta lokalnego „KEDYW”-u.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego. Termin wejścia w życie zarządzenia, ze względu na ważny interes państwa i przytoczoną wyżej argumentację, dotyczącą podstawowych założeń ustawy, oraz z uwagi na bezczynność Miasta w zakresie zmiany nazwy, czyni zadość zasadom demokratycznego państwa prawnego, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523).

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875), pouczam, że na zarządzenie zastępcze Miastu przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone zarządzenie wydał.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Zdzisław Szipera